

עמ"ת 35170/02/15 - טקילו יוהאנס נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

01 מרץ 2015

עמ"ת 35170-02-15

לפני: השופט יעקב שפסר
העורר:

טקילו יוהאנס (עציר)
על ידי ב"כ עו"ד ברנשטיין

נגד
המשיבה:

מדינת ישראל
על ידי ב"כ עו"ד יעקובוביץ'

החלטה

1. ערר על החלטתו של בית משפט השלום בראשון לציון מיום 2.2.15 בתיק מ"ת 34547-12-14, לפיו הוחלט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

2. רקע הערר והבקשה שביסודו, הוא כתב אישום שהוגש בעניינו של העורר והמייחס לו עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, איומים והיזק בזדון, זאת בגין אירוע מיום 12.12.14 בסמוך לשעה 02:00 לפנות בוקר, כשתקף העורר את המתלון עת שיחקו יחדיו במשחק הימורים, וכששניהם נתונים תחת השפעת אלכוהול.

עפ"י עובדות כתב האישום, לאחר שלקח העורר כסף מכיסו של המתלון וסירב להחזירו לו, ומשלקח מנגד המתלון שטר כסף שהניח העורר, תקף העורר את המתלון, חנק אותו וגרם לשריטות בצווארו, היכה באגרוף בפניו, משך בחולצתו וקרע אותה. בעקבות המתואר נגח המתלון בפניו של העורר וגרם לו לדימום ונפיחות בשפתו העליונה וכנגד, הכה העורר את המתלון במכת אגרוף נוספת, קרע את חגורת מכנסיו ואיים עליו כי ישחט אותו עם סכין. בהמשך רדף העורר אחר המתלון כשהוא אוחז בידו בשבר בקבוק, עד שלבסוף נעצר ע"י השוטרים.

3. לא היתה מחלוקת עקרונית בדבר קיומן של ראיות לכאורה, אם כי טענת ב"כ העורר היתה, כי מדובר למעשה בתגרה שבה שני צדדים, ועל כן אין המדובר במסוכנות גבוהה וניתן להסתפק בחלופה שתרחיק ותפקח על העורר באופן שלא יוכל לסכן את המתלון. יוער, כי עמדת ב"כ המדינה היא שפעולות העורר הן הדומיננטיות מבין שני המעורבים, ועל כן הוגש כתב האישום כנגדו דווקא ולא כנגד המתלון.

4. בית המשפט קמא לאחר שעיין בראיות קבע קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר של מסוכנות (החלטה מיום 1.1.15). בית המשפט ציין, שעל אף ויתכן כי לא ניתן לקבוע מי מהצדדים הצית או התחיל את הויכוח, הרי שהתמונה הראייתית העולה היא התנהגות אלימה ומאיימת מצד העורר דווקא, תוך מסוכנות של ממש, בה התקרב הוא לעבר השוטר באופן מאיים בהחזיקו בידו שבר בקבוק הזכוכית,

עד כי השוטר חש סכנה לחייו ולחיי הסובבים אותו ונאלץ לשלוף את נשקו, לדרוך אותו ולכוונו לעבר העורר. יצוין כי גם אז המשיך העורר להתקרב לעבר השוטר, ונעצר רק לאחר שהשוטר בעט בו והפסיק את האירוע. בנסיבות אלה, קבע בית המשפט קמא, כי המדובר במסוכנות הנובעת מן העורר שאינה מסוכנות נקודתית כלפי המתלונן דווקא.

5. בד בבד עם האמור, סבור היה בית המשפט קמא כי המקרה אכן מצדיק בחינת שחרור לחלופה, ומשלא התרשם מהחלופות שהוצגו לפניו בעת הדיון (אזרחים אריתראים השוהים באשרת שהיה זמנית), ביקש לקבל חוות דעתו המקצועית של שירות המבחן לעניין זה.

6. חוות דעת השירות (מיום 18.1.15) העריכה כי קיים סיכון להישנות בעייתית ושולית מצד העורר, רמת הסיכון היא בינונית וחומרתה היא ברמת פגיעה בינונית נמוכה. באשר למפקחים המוצעים לא מצא השירות כי מתאימים הם לתפקידם, ועל כן לא המליץ השירות על שחרור העורר.

7. בישיבה נוספת שקיים בית המשפט קמא (מיום 20.1.15), החליט הוא לתת אפשרות נוספת בידי העורר למצוא חלופות מעצר נוספות. כך אכן נעשה ובדיון משלים (מיום 2.2.15) הסתבר כי השירות בחן 6 מפקחים אפשריים, ואולם, על אף שהם עצמם נראו לשירות כמודעים לתפקידם ובעלי רצונם לסייע לעורר, לא ראו הם כל סיכון במצבו או דפוסים אלימים. בהינתן העובדה כי המפקחים עצמם שוהים זמניים בארץ המנהלים אורח חיים הישרדותי, תוך התמודדות עם קשיים יום-יומיים, לא מצא השירות כי מתאימים הם לשמש כמפקחים (חו"ד מיום 26.1.15).

במכלול האמור, לא מצא איפוא בית המשפט קמא את חלופות המעצר המוצעות כמספיקות לאיין את מסוכנות העורר ועל כן החליט לעוצרו עד תום ההליכים בעניינו.

8. השאלה הנדונה לפני הינה איפוא בחינת חלופת מעצר, תוך שלטענת העורר לוקה הערכת שירות המבחן בחומרתה, זאת בשל סברת השירות כי יש לו בעיית שתיה, דבר המוכחש על ידו. לדבריו שתה בעת האירוע בנסיבות חברתיות, ואינו סובל מבעית שתיה. עוד טוען הוא כי תפקידם של המפקחים אינו דווקא לזהות מצבי סיכון כמצוין על ידי השירות, אלא לשמור על העורר במעצר בית, לא לאפשר לו להפר את התנאים שנקבעו לשחרורו, וככל שמופרים התנאים - לדווח על כך למשטרה.

9. ב"כ העורר מזכיר, כי המדובר בעורר נטול עבר פלילי, עובד בכל משך שהותו בישראל באופן מסודר, ואף התפייס עם המתלונן (יש לציין כי המתלונן נכח בעת הדיון באולם בית המשפט קמא ואישר זאת). גם תקופת המעצר היוותה עבורו מסר מרתיע ביותר ולו אינטרס מובהק לקיים את תנאי השחרור על מנת שניתן יהיה לחדש את הויזה שלו ולהמנע משלילתה.

10. מכל האמור נובעת המסקנה (שהיתה מקובלת עקרונית על בית המשפט קמא), כי לו היה בידו של

העורר להציג חלופת מעצר לשביעות רצונו של שירות המבחן, היה מקום לשחררו לחלופה זו. העדר המלצת שירות המבחן לשחרור נובעת אך מעצם היותם של המפקחים נתינים זרים, ולדבריו, אין לפסול מפקחים מעצם היותם נתינים זרים.

11. המשיבה עותרת לדחיית הערר. תמצית טיעוניה מבוססת על עמדת שירות המבחן אשר לא מצא את הערבים כמתאימים לתפקידם, הן בשל העובדה כי מתקשים הם לראות מסוכנות במעשהו של העורר והן בשל היותם בעלי אשרה זמנית לכשעצמם האמורה לפוג בעתיד הקרוב.

12. עיון בתיק הראיות שהונח לפני, לרבות בהחלטות בית המשפט קמא, תסקירי שירות המבחן וחומר הראיות מלמד כי לא נפלה שגגה מלפני בית המשפט קמא הן בקביעתו באשר לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר והן בשליחתו של העורר לבחינת חלופת מעצר. עם זאת, נראה לי, כי במכלול הנתונים, ניתן לקחת בענייננו את הסיכון המחושב ולשחרר את העורר לחלופת מעצר. אבאר נימוקי:

13. במובן מסוים, לא שונה עניינו של העורר מתיקים של שב"חים רבים אחרים, אשר מובאים מידי יום בפני בית המשפט המורה על שחרורם, ובלבד שבית המשפט יתרשם כי ניתן יהיה לאיין את מסוכנותם ללא סיכול העמדתם לדין.

עצם היות העורר נתין זר, וכך גם עצם היות החלופה מורכבת ממפקחים שבעצמם נתינים זרים, אינה פוסלת עקרונית את אפשרות השחרור לחלופה. בית המשפט העליון נדרש לסוגיה זו לא אחת וקבע, כי אין בעובדת היות אדם שב"ח לכשעצמה, כדי לפטור מחובת בדיקת חלופת מעצר, זאת נוכח תפיסת היסוד של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, המניח צורך של איזון, בין ערך חירות הפרט לביטחון הציבור, תוך הדגשת חירות הפרט כראשון במעלה, בהפעלת שיקול הדעת השיפוטי. אף שהחשש לקיומו של סיכון להתחמקות מאימת הדין מתקיים בדרך כלל במקרים מסוג זה, וקל יותר לנתין זר להמלט ולהתחמק מהליכי משפט, מתחייבת בחינה פרטנית של כל מקרה לגופו (ר' לעניין זה בש"פ 6781/13 מוחמד קונדוס נ' מדינת ישראל, (4.11.13); בש"פ 7136/04 האשם פיאלה נ' מדינת ישראל (12.8.04), בש"פ 260/05 חרבי סביח נ' מדינת ישראל, (23.1.05) ועוד).

בבש"פ 6781/13 קבע בית המשפט העליון:

"נקודת המוצא לדין הינה חוק המעצרים, המורה בסעיף 21(ב)(1) כי גם לאחר שנמצא כי קיימות תשתית ראיתית לכאורית ועילת מעצר, לא יעצר הנאשם אם ניתן להשיג את מטרת המעצר על דרך שחרור בתנאים מגבילים, שפגיעתם בחירות פחותה יותר. בחינה זו נעשית בכל מקרה על פי נסיבותיו. לאמור, גם בדין בעניינם של נאשמים תושבי האזור מונחים על כפות המאזניים אותם

ערכים וזכויות - חירות הנאשם המוחזק כחף מזה, והצורך להגן על שלום הציבור ובטחונו ולהבטיח ניהול הליכי משפט תקינים מזה. גם הליכי מעצרם של אלה צריכים לעמוד בדרישות שקבע המחוקק בסעיף 21 לחוק המעצרים לצורך מעצרו של אדם עד תום ההליכים נגדו.

עת שבוחן בית המשפט האם לעצור אדם עד תום ההליכים או לשחררו ממעצר, ולו בתנאים מגבילים, נדרש הוא, כאמור, לנתונים הרלוונטיים לאותו מקרה ואין הוא יכול לעמוס על כתפי הנאשם הערכות כלליות ואקסיומות הנובעות מהיותו תושב האזור....בית המשפט נדרש אפוא להחליט על בסיס נתוני המקרה הקונקרטי שבפניו, אך תוך שהחשש מהימלטות לשטחי הרשות הפלסטינית, והצורך לאיינו, לנגד עיניו."

14. מסקירת פסיקת בית המשפט העליון נראה איפוא, כי בעקרון, לא שונה מצבו של שוהה בלתי חוקי וממילא גם נתין זר מבחינה קונספטואלית, ממצבו של תושב ישראלי, וניתן עקרונית לשחרר אדם לחלופת מעצר שתבטיח מפני מסוכנותו ומפני החשש מהמלטות מאימת הדין. יחד עם זאת, ניתן בדרך כלל בעניין זה, משקל נכבד יותר לשיקול החשש מהמלטות מאימת הדין, שלמותר לציון, כי מתקיים ביתר שאת, בעבריינים שמקום מגוריהם אינו בישראל. נדמה לי כי ניתן להניח, בזהירות ראווה, שמבחינה זאת, מצבו של נתין זר מסוגו של העורר שהינו פליט, אשר חשיבות שהייתו בתחומי מדינת ישראל עליונה בעיניו, עדיף על מצבו של שב"ח תושב השטחים.

15. ואכן, קיימים מקרים בהם הורו בתי המשפט על שחרור בפיקוח של נתנים זרים ופליטים תחת פיקוח של מי שבעצמם פליטים (למשל: מ"ת 22058-08-14 בו המדובר בנסיבות חמורות של תקיפה ופגיעה באמצעות שבר בקבוק זכוכית; מ"ת 30070-02-15 בו על אף העובדה שהוראת החיקוק בה הואשם אותו משיב היתה אמנם תגרה עפ"י ס' 191 לחוק, לימדו עובדות האירוע על אירוע חמור בו נגרמו למתלונן חבלות בפנים ובשיניים; מ"ת 27104-09-14 בו הואשם הנאשם בחמישה אישומי אלמ"ב של תקיפה הגורמת חבלה של ממש ותקיפה סתם כלפי אשתו, שסבלה מחבלות חמורות באברי גופה ועוד. יצוין שעל שני התיקים הראשונים לא הוגש ערר, ובאשר להחלטת השחרור הנוגעת לתיק השלישי - זו אושרה בבית המשפט המחוזי בעמ"ת 32435-10-14, על אף תסקיר שלילי שהמליץ על אי שחרור וקבע, שלא כבעניינו, רמת מסוכנות גבוהה).

16. בחינת עובדות עניינו מלמדת, כי המדובר בעורר שזו לו הפגישה הראשונה עם בתי המשפט, והאירוע היחיד בו היה מעורב. אין לו כל הרשעות או הסתבכויות פליליות קודמות. מבלי שתשתמע חלילה הקלת ראש בעובדות האירוע, הרי שכתב האישום מלמד שגם המתלונן לא טמן ידו בצלחת ונגח בפניו של העורר תוך שגרם לו לדימום ונפיחות בשפתו העליונה (עובדה המאושרת בדו"ח השוטר אלדד לביא). ראוי לציון שהמתלונן התייצב ביוזמתו ונכח בישיבות בית המשפט קמא ואף הצהיר בפני בית המשפט קמא כי סלח לעורר, אינו מפחד ממנו ומבקש להשלים עימו (עמ' 12 ש' 3-4 לישיבת 2.2.15).

17. שירות המבחן בחן את המפקחים המוצעים והתרשם כי מודעים הם לנסיבות מעצרו של העורר, התרשם מרצונם לסייע לו, ממחויבותם כלפיו ומהבנתם להערכות נדרשת לשהות עמו בבית, להרחקתו מהמתלונן ולמנוע ממנו צריכת אלכוהול והם אף התחייבו לעשות כן (תסקיר מיום 26.1.15). השירות אף מעריך בשני תסקיריו, כי הסנקציה שננקטה כנגד העורר עד כה, מהווה גורם מרתיע עבורו.

18. על רקע האמור, ובבחינת עילות המעצר הנוגעות לענייננו, נראה כי בניגוד למצבו של שב"ח רגיל בו החשש התדיר הוא דווקא מפני המלטות מאימת הדין, הרי שבענייניו של העורר עילה זו כמעט ואינה קיימת ולמצער ניתנת לאיון, זאת נוכח העובדה שצוינה לעיל, לפיה אינטרס רב משמעות של העורר הינו להיוותר במעמד פליט השהיה ברשות וכדין בתחומי מדינת ישראל ולא להיות במצב בו מבוטלת אשרת שהייתו בה.

19. נותרה איפוא עילת המעצר האחרת - עילת המסוכנות, אשר בחינתה אינה שונה ממצבו של כל נאשם אחר, תושב הארץ.

20. בענייננו, המדובר בעורר ובמפקחים המצויים תקופה משמעותית של מספר שנים בארץ, עובדים במקומות עבודה מוגדרים, גרים בדירה בשכירות בכתובת ידועה ברחובות, ומודעים כאמור לתפקיד אותו הם נוטלים. מבלי שתשתמע הקלת ראש בחומרתה, הרי שגם העבירה נושא הנדון בוצעה במהלך בילוי לילי אליו יצא העורר בסופ"ש ובו שתו המעורבים לשוכרה. אכן, ככלל, לא יסטה בית המשפט מהמלצה שלילית של שירות המבחן בהיותו הגורם המקצועי להערכת הסיכון. עם זאת, עיון בתסקירים שהוגשו אינו מלמד על המלצה שלילית מובהקת, אלא על קושי בהמלצת שחרור הנובע מהאמור בחוות דעת השירות. עובדה זו המצטרפת לכלל המקובל כי התסקיר על אף חשיבותו הרבה, משמש ככלי עזר סטאטוטורי כשהחלטה הסופית היא של בית המשפט הדין בעניין, מביאתני למסקנה כי במצב הדברים דנן, בהנתן מכלול המפורט לעיל, ועל רקע הקונספציה המקובלת כי מטרת ההליך הינה מניעתית ומשמעותה איון מסוכנותו של העורר ולא ענישתו, ניתן לקבל את ההצעה לשחרור העורר, תוך קביעת תנאי שחרור שיבטיחו מפני מסוכנותו, לרבות מניעת השתתפותו בנסיבות העלולות לגרום להישנות מסוכנותו. לצורך הבטחת עניין זה ניתן על ידי ביטוי גם לגובה ההפקדה הכספית, אשר יחסית לעורר שלפני וליכולותיו הכלכליות תהיה מעט גבוהה.

21. אשר על כן, הנני מורה על שחרורו של העורר בכפוף לתנאים הבאים:

א. העורר ישהה במעצר בית מלא בביתו של דודו מר פיליפוס גברסלס ברחוב סעדיה גאון 53, רחובות, ולא יצא מפתח הבית לשום עניין ולשום צורך, למעט עפ"י הזמנת משטרה או בית משפט. במקרים דחופים ובלתי צפויים כגון טיפול רפואי דחוף, יוכל העורר לצאת את פתח הבית בקבלת אישור מראש ממפקד משטרת רחובות ובהעדרו - הקצין התורן בתחנה. במקרה של צורך ליציאה לפגישה עם סניגורו של העורר, יוכל לעשות כן, בכפוף לאישור מראש של 24 שעות מצד הסניגור לפרקליט המטפל בתיק זה בלשכת התביעות.

ב. ביחד עם העורר ישהיה בכל עת, משך 24 שעות ביממה, אחד מהמפקחים הבאים: מר פיליפוס גברסלס, ו/או מר טספהום טלהימנוט, ו/או מר אפרים טספאי, ו/או מר סמרה גברסלסי, ו/או מר סמרב סלומון, אשר ילוו אותו אף בכל יציאה מהבית כאמור בסעיף א' לעיל.

ג. תחתם התחייבות עצמית וערבות צד ג' מצד המפקחים הנ"ל, בסך של 10,000 ₪ כל אחת להבטחת תנאי השחרור.

ד. יופקד סך של 7,500 ₪ במזומן בקופת בית המשפט להבטחת תנאי השחרור.

ביקורת ערבויות - ביום 3.3.15 בבית המשפט קמא. העורר יובא ככל שיידרש הדבר באמצעות שב"ס.

ניתנה היום, י' אדר תשע"ה, 01 מרץ 2015, בהעדר הצדדים.